ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 8.848 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-4, ISSUE-12

KORXONA IQTISODIYOTI VA MENEJMENTI

Otamuradova Dildora Abdukarimovna
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti o‘qituvchisi
Abdulhamidova Hilola Sherzod qizi
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universite**ti** talabasi
Muhiddinova Shaxzoda Ziyoviddinovna
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada korxona iqtisodiyoti va menejmenti nazariyasi hamda amaliyoti keng tahlil qilingan. Korxonalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish uchun menejmentning zamonaviy usullaridan foydalanishning ahamiyati ko‘rsatib o‘tilgan. Maqola korxonalarda moliyaviy boshqaruv, resurslarni samarali taqsimlash va strategik qaror qabul qilish jarayonlarini yaxshilashga qaratilgan tavsiyalarni o‘z ichiga oladi.

Kalit so’zlar. Korxona iqtisodiyoti, menejment, samaradorlik, moliyaviy boshqaruv, strategik qarorlar, resurslarni boshqarish.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the theory and practice of enterprise economics and management. The importance of using modern management methods to increase the economic efficiency of enterprises is highlighted. The article contains recommendations aimed at improving financial management, effective resource allocation, and strategic decision-making processes in enterprises.

Keywords. Business economics, management, efficiency, financial management, strategic decisions, resource management.

KIRISH

Korxona iqtisodiyoti va menejmenti har qanday iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismidir. Ushbu yo‘nalish korxonalarning iqtisodiy jarayonlarini, moliyaviy holatini tahlil qilish va samaradorligini oshirishga qaratilgan boshqaruv usullarini o‘rganadi. Hozirgi kunda raqobatbardoshlikni ta‘minlash, innovatsiyalarni joriy qilish va global bozor talablari asosida strategiyalarni ishlab chiqish korxonalar oldida turgan asosiy vazifalardan hisoblanadi. Ushbu maqola korxona iqtisodiyoti va menejmenti sohasida mavjud nazariy va amaliy masalalarni ko‘rib chiqadi.

Hozirgi kunda raqamlashtirish jarayonlari korxonalar iqtisodiyotida keskin o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Avtomatlashtirish, sun'iy intellekt va katta hajmdagi ma'lumotlar (big data) texnologiyalari nafaqat samaradorlikni oshiradi, balki raqobat ustunliklarini ham yaratadi. Shu sababli, zamonaviy korxona boshqaruvi ushbu innovatsion jarayonlarni o'z ichiga olishi zarur.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Korxona iqtisodiyoti va menejmentiga oid adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, klassik nazariyalar bilan bir qatorda zamonaviy konsepsiyalar ham rivojlanmoqda. Masalan, P. Druker menejmentni “organizatsiya samaradorligini oshirish san‘ati” deb ta‘riflagan bo‘lsa, zamonaviy iqtisodchilar resurslarni optimal boshqarish va innovatsion yondashuvlarni ilgari

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 8.848 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-4, ISSUE-12

surmoqdalar. Bunda korxonalarning moliyaviy hisobotlarini o‘rganish, xarajatlarni optimallashtirish va inson resurslarini samarali boshqarishning ahamiyati qayd etiladi.

Shuningdek, iqtisodiyotning ekologik yo'nalishlari va yashil menejment konsepsiyasi ham dolzarb mavzulardan biri sifatida qaralmoqda. Atrof-muhitni muhofaza qilishga yo'naltirilgan investitsiyalar, iqlim o'zgarishi ta'sirini kamaytirishga qaratilgan dasturlar korxonalarning ijtimoiy mas'uliyatini oshiradi.

Maqolada statistik tahlil, taqqoslash, modellash va ekspert baholash usullaridan foydalanildi. Olingan ma‘lumotlar asosida korxonalar faoliyatini baholash va samaradorlik ko‘rsatkichlarini aniqlash maqsad qilingan. Metodologik yondashuvlar orqali korxona boshqaruvidagi kamchiliklar aniqlanib, ularni bartaraf etish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

Bundan tashqari, tadqiqotda empirik ma'lumotlar, iqtisodiy modellashtirish va soha mutaxassislari bilan o'tkazilgan intervyular natijalari tahlil qilindi. Innovatsion yondashuvlar va texnologik yangiliklarning korxonalarga ta'siri batafsil o'rganildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, korxonalarning moliyaviy samaradorligini oshirish uchun quyidagi omillar muhim hisoblanadi:

Moliyaviy resurslarni to‘g‘ri boshqarish. Ushbu jarayon korxonaning barqarorligini ta‘minlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.

Innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirish korxona faoliyatini tezlashtiradi va xarajatlarni qisqartiradi.

Inson resurslarini samarali boshqarish. Xodimlarning malakasini oshirish va ularga qulay ish sharoitlarini yaratish samaradorlikni oshiradi.

Bozor talablari va raqobat sharoitlarini tahlil qilishga asoslangan strategik qarorlar qabul qilish. Bunda bozor o‘zgarishlariga tezkor moslashish imkoniyati oshadi.

Ekologik barqarorlikni ta‘minlash. Korxonalarning atrof-muhitni muhofaza qilishga oid choralari nafaqat ijtimoiy mas‘uliyatni oshiradi, balki iste‘molchilar orasida ishonchni mustahkamlaydi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, samarali menejment tizimi va iqtisodiy nazorat mexanizmlarini joriy etish korxonalarning nafaqat qisqa muddatli, balki uzoq muddatli muvaffaqiyatini ham ta‘minlaydi. Ayniqsa, korxonalarning raqamli transformatsiyasiga doir sa'y-harakatlar katta iqtisodiy samara keltiradi.

XULOSA

Korxona iqtisodiyoti va menejmentining rivoji korxonalar samaradorligini oshirishda asosiy vosita hisoblanadi. Moliyaviy resurslarni to‘g‘ri boshqarish, strategik rejalashtirish va innovatsiyalarni joriy qilish orqali korxonalar o‘z faoliyatini yanada yuqori darajaga olib chiqishi mumkin. Shu bilan birga, menejment tizimlarining uzluksiz takomillashtirilishi ham muhim ahamiyatga ega. Xodimlar malakasini oshirish va bozor talablariga moslashish strategiyalarining amaliyotga tadbiq

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 8.848 / 2024

etilishi korxonalarni raqobatbardosh qiladi. Ekologik barqarorlikni ta‘minlash va ijtimoiy mas‘uliyatni oshirish esa korxona faoliyatining dolzarb yo‘nalishlaridan biri sifatida e‘tirof etiladi.

Maqolada keltirilgan tavsiyalar korxona boshqaruv tizimini takomillashtirishga va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini mustahkamlash uchun muhim ahamiyatga ega. Kelajakda korxona boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish, innovatsiyalarni joriy etish va xalqaro standartlarga moslashishni kuchaytirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. Druker, P. (1999). Management Challenges for the 21st Century. HarperBusiness.
2. Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). Marketing Management. Pearson Education.
3. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Harvard Business Review Press.
4. Mintzberg, H. (1989). Mintzberg on Management: Inside Our Strange World of Organizations. Free Press.
5. OECD. (2021). Economic Policy Reforms: Going for Growth. OECD Publishing.
6. Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. Crown Business.
7. Porter, M. E. (1985). Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. Free Press.